

इत्युक्तः प्राह सुग्रीवो भ्रातरं हेतुमद्वचः । प्राप्तकालममित्रो रामं संवाधयन्निव । १६१२०
 हतदारस्य मे राजन् हतराज्यस्य च त्वया । किं मे जीवितसामर्थ्यमिति विद्धि समागतं ।
 एवमुक्त्वा बद्धविधं ततस्तौ सन्निपेततुः । समरे बालिसुग्रीवौ शालतालशिलायुधौ ।
 उभौ जघ्नतुरन्योन्यमुभौ भूमौ निपेततुः । उभौ ववलातुश्चित्रं मुष्टिभिश्च निजघ्नतुः ।
 उभौ रुधिरसंसिक्तौ नखदन्तपरिचतौ । शुशुभ्राते तदा वीरौ पुष्पिताविव किंशुकौ ।
 न विशेषस्तयोर्युद्धे यदा कश्चन दृश्यते । सुग्रीवस्य तदा मालां हनूमान् कण्ठ आसजत् । १६१२५
 स मालया तदा वीरः शुशुभे कण्ठसक्तया । श्रीमानिव महाशैलो मलयो मेघमालया ।
 कृतचिह्नन्तु सुग्रीवं रामो दृष्ट्वा महाधनुः । विचकर्ष धनुःश्रेष्ठं बालिमुद्दिश्य लक्ष्यवत् ।
 विस्फारस्तस्य धनुषो यन्त्रस्येव तदा बभौ । वितत्रास तदा बाली श्रेणाभिहतो हृदि ।
 स भिन्नहृदयो बाली वक्त्राच्छाणितमुदहन् । ददर्शावस्थितं रामं ततः सौमित्रिणा सह ।
 गर्हयित्वा स काकुत्स्थं पपात भुवि मूर्च्छितः । तारा ददर्श तं भूमौ तारापतिसमौजसं । १६१३०
 हते बालिनि सुग्रीवः किष्किन्ध्या प्रत्यपद्यत । ताञ्च तारापतिमुखीं तारां निपतितेश्वरा ।
 रामस्तु चतुरो मासान् पृष्ठे माल्यवतः शुभे । निवासमकरोद्धीमान् सुग्रीवेणाभ्युपस्थितः ।
 रावणोऽपि पुरीं गत्वा लङ्कां कामबलात् कृतः । सीतां निवेशयामास भवने नन्दनोपमे ।
 अशोकवनिकाभ्यासे तापसाश्च ममन्निभे । भर्तृस्मरणतन्वङ्गी तापसोवेशधारिणी ।
 उपवासतपःशीला तत्र सा पृथुलेक्षणा । उवास दुःखवसतिं फलमूलकताशना । १६१३५
 दिदेश राक्षसोस्तत्र रक्षणे राक्षसाधिपः । प्रासासिशूलपरशुमुद्गरालातधारिणीः ।
 झञ्जीं त्र्यक्षीं ललाटाक्षीं दीर्घजिह्वामजिह्वकां । त्रिस्तनीमेकपादाञ्च त्रिजटामेकलोचनां ।
 एताश्चान्याश्च दीप्ताक्ष्यः करभोत्कटमूर्द्धजाः । परिवार्यासते सीतां दिवारात्रमतन्द्रिताः ।
 तास्तु तामायतापाङ्गीं पिशाच्यो दारुणस्वराः । तर्जयन्ति सदा रौद्राः परुषव्यञ्जनस्वराः ।
 खादाम पाटयामैनां तिलशः प्रविभज्य तां । येयं भर्तारमस्माकमवमन्येह जीवति । १६१४०
 इत्येवं परिभर्त्सन्तीस्त्रास्यमाना पुनःपुनः । भर्तृशोकसमाविष्टा निःश्वसेदमुवाच ताः ।
 आर्याः खादत मां शीघ्रं न मे लोभोऽस्ति जीविते । विना तं पुण्डरीकाक्षं नीलकुञ्चितमूर्द्धजं ।
 अथेवाहं निराहारा जीवितप्रियवर्जिता । शेषयिष्यामि गात्राणि व्यालो तालगता यथा ।
 न त्वन्यमभिगच्छेयं पुमांसं राघवादृते । इति जानीत सत्यं मे क्रियतां यदनन्तरं ।
 तस्यास्तद्वचनं श्रुत्वा राक्षस्यस्ताः खरस्वनाः । आख्यातुं राक्षसेन्द्राय जग्मुस्तत् सर्वमादितः । १६१४५
 गतासु तासु सर्वासु त्रिजटा नाम राक्षसी । सान्वयामास वैदेहीं धर्मज्ञा प्रियवादिनी ।
 सीते वक्ष्यामि ते किञ्चिद्विश्वासं कुरु मे सखि । भयं त्वं त्यज वामोरुं शृणु चेदं वचो मम ।
 अविन्ध्या नाम मेधावी वृद्धो राक्षसपुङ्गवः । स रामस्य हितान्वेषी त्वदर्थं हि समावदत् ।
 सीता मद्वचनाद्वाच्या समाश्रास्य प्रसाद्य च । भर्ता ते कुशली रामो लक्ष्मणानुगतो बली ।